

ספירת הימים והשבועות

1. ויקרא כג

וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימת תהיינה: עד ממחרת השבת השביעת תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה ליהוה

2. דברים טז

שבעה שבעת תספר לך מהחל חרמש בקמה תחל לספר שבעה שבעות

3. גמרא מנחות דף סו

אמר אביי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי רבנן דבי רב אשי מנו יומי ומנו שבועי אמימר מני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש הוא:

4. תוס' מנחות דף ס"ו

והיכא דשכח לספור בלילה פסק בה"ג שסופר ביום

5. אור שמח

באגרות הרמ"ה האריך דמנין השבועות הוא מה"ת דוקא בזמן שבהמ"ק קיים וכמו דכתיב מהחל חרמש בקמה כו' שבעה שבועות, אבל מנין הימים הוא מה"ת תמיד אף בזמן הזה, וע"ז אמרו אמימר מני יומי ולא מני שבוע, מ"ט זכר למקדש הוא, כי מנין השבועות אינו מה"ת,

ואם תשאל מדוע, ע"ז אומר גזירת מלך הוא, ולדעתי באמת הוא סוד ד' ליראיו שגילו לנו רבותינו בעלי התלמוד בפ"ק דר"ה דילפי תשלומין לקרבנות ראייה וחגיגה בעצרת כל שבעה, וא"כ איתפריש לן הסוד,

דאמרה תורה מנה ימים וקדש עצרת יום טוב חד יומא, מנה שבועות וקדש חג שבועות לקרבנות הרגל, ובחל בשבת אינם רשאים להקריב רק בימי תשלומין, א"כ היום טוב של עצרת הוא לדורותיכם חוקת עולם, לכן המנין שלו הוא ג"כ לדורות, לזאת כתיב וספרתם לכם ממחרת השבת חמשים יום, ולא נזכר שם חג שבועות,

אבל אמרה תורה קדש חג שבועות, דהוא תשלומין לקרבנות החג, כן המנין שלו הוא מנין השבועות ג"כ אינו רק בזמן שהקרבנות קרבים שבעה שבועות תספור לך מהחל חרמש בקמה תחל לספור, פירוש מזמן העומר, ועשית חג שבועות ולא כתיב מנין הימים כלל

וזה עומק הדבר למעיין

6. בית הלוי חלק א' סימן לט

ומצאתי ברבינו ירוחם שהקשה למה אין מברכין שני ברכות כיון דהם שני מצות

7. ארץ הצבי

שינוי לשון בולט יש בין פרשת אמור לבין פ' ראה בנוגע למצות ספירת העומר דבפ' ראה כתיב שבעה שבועות תספור לך בלשון יחיד ואילו בפ' אמור כתיב וספרתם לכם בלשון רבים. וההבדל ביניהם הוא דמה שכתוב בלשון יחיד לכל ישראל נאמר בתורת חיוב על הציבור ולמעשה החיוב מוטל על הבי"ד הגדול אשר הם הם העושים תמיד בעדי הציבור משא"כ מה שנכתב בתורה בל' רבים מורה שהחיוב מוטל על כל יחיד ויחיד

הרי דלפי גירסת הספרי כמות שהיא נאמרו ב' חיובים במצות ספה"ע הא' המוטל על ב"ד הגדול בלבד והאחד המוטל על כל יחיד ויחיד

פרשת ספה"ע שבס' ראה מורה על חובת הבי"ד ופרשת ספה"ע שבס' אמור מלמדנו חובת היחיד

דיש ענין אחד של ספה"ע לספור להבא בכדי לקבוע היו"ט של שבועות והיא כחלק ממצות קביעות הלוח ואשר על כן מוטלת היא דוקא על הבי"ד הגדול ומצוה זו אינה נגמרת ונשלמת עד שיגמרו הבי"ד לספור כל מ"ט הימים ויקבע ע"י כן חג השבועות למחרתו

ועוד יש מצות ספה"ע המוטלת על כל יחיד ויחיד שלא לתכלית קביעת היו"ט של שבועות אלא סתם לספור הימים שבין פסח לשבועות והוא ענין ספירה לשעבר שהיום יום אחד לעומר ותו לא מידי ובזה נשלמה ספירתו ואינה בתורת ספירה ארוכה הנשלמת רק בקביעת עצרת

ועפ"ז נראה לבאר דברי הגמ' התמוהים והסתומים. אמימר מני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש הוא ובפשוטו יפלא דאפילו נימא הכי דספירת העומר בזה"ז הוא רק מדרבנן מכ"מ מ"ט לא מנה גם הימים וגם השבועות

וי"ל דהמצוה האחת המוטלת על כל יחיד ויחיד היא המצוה למימני יומי והמצוה השניה המוטלת במיוחד על הב"ד דהיינו הספירה הפועלת לקביעת היו"ט דשבועות היא המצוה למימני שבועי ומה"ט ניחא נמי מאי דנקרא החג בתורה בשם חג השבועות ואינו נקרא חג החמשים כמו שכינהו הנוצרים בשם פענטיקאסט דהיינו חג החמשים דספירת השבועות שע"י הב"ד היא הקובעת את היו"ט ולא ספירת הימים שע"י כל יחיד ויחיד.

ספירת הימים והשבועות

ומעתה י"ל דה"ט דאמימר מני יומי ולא מני שבועי... דבזמן המקדש גופא לא היו היחידים סופרים אלא הימים ולא השבועות דספירת השבועות אינה מצוה אלא על הב"ד.. וממילא לא יהיה בזה משום זכר למקדש אם נספור אנו בתורת יחידים בזה גם את השבועות שהרי אף בזמן הבית גופא לא היו היחידים סופרים ואין להקשות לפי"ז דכמו שבזה"ז לא מנינן יובלות לקדש שמיטין מפני שחסרה לנו ספירת בי"ד וכהסבר הגר"ח בדעת הגאונים ה"נ הו"ל למימר דלא יהי' לנו יו"ט של שבועות מאחר שאין לנו בי"ד הסופר והקובע ע"י ספירתם את חג העצרת והיא פליאה עצומה על כל דברינו

ואמר רבנו בזה עפ"י המבואר בקונטרסו בענייני קדוש החודש בביאור כונת הרמב"ם בספה"מ שכ' שבני ישראל הדרים בארץ ישראל הם המקדשים את החדשים בזה"ז. ובפשוטו תמוהים דבריו טובא וכמו שהקשה שמה הרמב"ן בהשגותיו דהלא ליכא שמה בא"י בזה"ז בי"ד המקדש את החדשים והסביר בזה רבנו שעיקר הדין הוא שענין קדוש ההודש וקביעת הלוח נמסר לכלל ישראל ובזמן שהיה שמה בי"ד הגדול סידרו הם את הענין בתורת באי כח של כלל ישראל ובזמן שאין שמה בי"ד הגדול ס"ל להרמב"ם שחזרה המצוה לכלל ישראל ועיקרו של כלל ישראל היינו בני ישראל הדרים בארץ ישראל

וה"נ י"ל במצות ספה"ע דענין ספה"ע שהיא לתכלית קביעת חג השבועות בעיקרה הי' צ"ל מסורה לכלל ישראל ולציבור כולו ואשר על כן בזמן שהי' שמה בי"ד הגדול עשו הם דבר זה בתורת באי כח של הציבור ובזה"ז דליכא בי"ד הגדול י"ל דחזרה מצות ספירה דלהבא להציבור ומכח ספירת הציבור שהיא תחת ספירת בי"ד הגדול הוא דנקבע היו"ט של שבועות בזה"ז.

ולפי"ז יוצא שספירת השבועות בזה"ז יהיה דאורייתא בכדי לקבוע שבועות וכן"ל אפילו לפי המבואר בגמ' מנחות הנ"ל דספירת הימים בזה"ז אך דרבנן והוא ההיפך הגמור משיטת רבנו ירוחם המפורסמת דבזה"ז ספירת הימים הוא דאורייתא וספירת השבועות היא אך דרבנן.

וה"ט דרבנן דבי רב אשי דמנו יומי ומנו שבועי ולא ס"ל כטעמי דאמימר וכמו שהסברנו דבריו למעלה בטוטו"ד דאמימר ס"ל דיו"ט a שבועות נקבע בזה"ז מאליו בלי שום ספירה כלל. ורבנן דבי רב אשי ס"ל דאף בזה"ז בעינן ספירת שבועות לקבוע היו"ט דבזמן שאין שמה בי"ד הגדול חזרה מצות ספירת השבועות לכלל ישראל כולו

But while the movement of Earth and Sun give us natural concepts like days and years and the Moon's phases give us the month, **there is no such natural reason for a seven-day week.**